

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/121/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318202706
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4318202706.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobcov: 1/ S. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX T., a 2/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX T., zastúpených advokátskou kanceláriou BANÍK & Partners, s.r.o., so sídlom Košická 4984/46, 821 08 Bratislava, IČO: 51 329 972, proti žalovaným: 1/ D. T., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. G. XXXX/XX, XXX XX J. - O., zastúpenej JUDr. Tiborom Sojkom, advokátom so sídlom Sládkovičova 1, 934 01 Levice, 2/ N., D.. D. O.. M., so sídlom G. Q. XX, XXX XX J., IČO: XXXXXXXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Studio Legale, s.r.o., so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 811 874, 3/ Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpenej advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s. r. o., so sídlom Laurinská 3, 811 01 Bratislava, IČO: 36 861 545, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných 1/, 2/, 3/ proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 15C/37/2018-327 zo dňa 28.2.2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 15C/37/2018-407 zo dňa 12.06.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobcom 1/, 2/ priznáva voči žalovaným 1/, 2/, 3/ náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, že žalovaní 1/,2/,3/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000 eur a žalobcovi 2/ sumu 15.000 eur, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť ďalších žalovaných. Zároveň priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/,2/,3/ vo výške 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť ďalších žalovaných. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobcovia sa žalobou podanou dňa 25.06.2018 domáhali nemajetkovej ujmy z titulu usmrtenia manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcu 2/ pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX, spôsobenou žalovanou 1/. Žalobkyňa 1/ žiadala priznať sumu 20.000 eur a žalobca 2/ v sume 15.000 eur. V žalobe uviedli, že XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. došlo v katastri obce T., okres B., k zrážke medzi osobným motorovým vozidlom zn. V. XXX EČ: J.-XXXQ., ktoré viedla ako vodička žalovaná 1/, a chodcom W. E., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. XXX, a to tak, že vodička viedla vozidlo po ceste č. W./XXXX v smere na obec T., s ktorým pri prejazde ostrej pravotočivej zákruty dostala v dôsledku nesprávneho spôsobu techniky a jazdy šmyk, prešla do protismeru a následne mimo vozovku, kde pravou prednou časťou vozidla narazila do chodca, následkom čoho

tento utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol. Okresný súd Levice rozsudkom zo dňa 10.11.2017 č. k. 4T/101/2017-133, právoplatným a vykonateľným dňa 10.11.2017, schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi prokurátorom a žalovanou 1/ ako obvinenou, ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, čím je podľa žalobcov daná jej pasívna vecná legitímácia v konaní. Pasívnu legitímáciu žalovaného 2/ je podľa žalobcov daná ustanovením § 427 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka ako prevádzateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou došlo k zásahu do osobnostných práv.

3. Žalovaný 3/ bol podľa žalobcov v čase udalosti poisťiteľom žalovaného 2/ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o PZP“). Žalobcovia poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „ESD“) zo dňa 24.10.2013 sp. zn. C-22/2012, podľa ktorého ujmu na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisťeného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. ESD dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. ESD konštatoval, že poškodené osoby sa pri svojom nároku opierajú o ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka, majú oporu vo vnútroštátnom práve. Žalovaný 3/ je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva a v spore je pasívne vecne legitímovaný. Podľa žalobcov tragická nehoda ukončila život ich manžela a otca a zároveň navždy zmenila ich dovtedajší život. Vzťahy v rodine žalobcov boli medzi všetkými jej členmi harmonické a nadštandardné, tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami a až do dopravnej nehody žili obaja žalobcovia s nebohým v spoločnej domácnosti, denne sa stretávali a vzájomne si pomáhali. Po tragédii prežívajú žalobcovia opodstatnenú traumu, zúfalstvo, smútok, citovú ujmu, úzkosť z trvalej straty blízkej osoby a nemožnosti ďalšieho spoločného života; sú ochudobnení o rozvoj citových väzieb, t.j. sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Smrťou manžela a otca bola narušená celistvosť rodiny, bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom ujma, ktorá bola stratou najbližšej osoby obom žalobcom spôsobená, je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá a bude ich sprevádzať po celý zvyšok života. Za situácie, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, lebo strata jedného z členov tohto spoločenstva je neodčiniteľnou ujmu, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov, a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka. V zmysle čl. 2 ods. 1 CSP musí byť ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa § 1 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd súd musí vykladať a používať ustanovenia Občianskeho zákonníka ako normy nižšej právnej sily v súlade s Listinou ako ústavným zákonom. Satisfakcia musí mať takú kvalitu, aby neporušovala základné ľudské práva a slobody poškodeného, najmä na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, právo na ochranu zdravia a ľudskej integrity. Poukázali tiež na to, že zákon ustanovuje súdu povinnosť pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy prihliadnúť nielen na závažnosť vzniknutej ujmy, ale aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva na ochranu osobnosti došlo z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov. Oni pociťujú a prežívajú ujmu v osobnostnej sfére vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a širší okruh pôsobenia nepriaznivého následku ako závažnú. Požadované finančné plnenie nevnímajú ako formu absolútnej satisfakcie, ale ako všeobecné gesto spravodlivosti a úcty k ľudskému životu.

4. Žalovaní 1/, 2/, 3/ nesúhlasili s tým, aby boli zaviazaní plniť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, čo podrobne odôvodnili vo svojich písomných podaniach, poukazujúc aj na niektoré súdne rozhodnutia vydané v obdobných prípadoch.

5. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie a žalobe žalobcov napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením vyhovel a svoje rozhodnutie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 420 ods. 1,2, § 427 ods. 1,2, § 11, § 13 ods. 1,2,3, § 15, § 16, § 415, § 788 ods. 1, Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP a čl. 2 ods. 2,3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že dňa XX.XX.XXXX v čase

o XX.XX hod. došlo v katastri obce T., okres B., k zrážke medzi osobným motorovým vozidlom zn. V. XXX, EČV: J.-XXXQ., ktoré viedla žalovaná 1/, a chodcom W. E., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. XXX, a to tak, že na ceste č. W./XXXX v smere na obec T. pri prejazde ostrej pravotočivej zákruty dostala v dôsledku nesprávneho spôsobu techniky a jazdy šmyk, prešla do protismeru a následne mimo vozovku, kde pravou prednou časťou vozidla narazila do chodca, následkom čoho tento utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol. Žalovaná 1/ bola rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 10.11.2017 sp. zn. 4T/101/2017-133, právoplatným a vykonateľným dňa 10.11.2017, uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia. Usmrtený chodec bol manželom žalobkyne 1/, pričom manželstvo uzatvorili dňa XX.XX.XXXX, a zároveň bol otcom žalobcu 2/, ktorý s rodičmi žil v spoločnej domácnosti aj po uzatvorení manželstva. Uvedená nehoda nepriaznivo zasiahla do životov žalobcov o to viac, že k nej došlo K. pred E.. Osobné motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, bolo v čase nehody poistené u žalovaného 3/ a jeho prevádzateľom (aj vlastníkom) bol žalovaný 2/. Uvedené skutočnosti neboli v konaní sporné a nebolo sporné ani výlučné zavinenie dopravnej nehody žalovanou 1/. Žalovaní však neuznávali svoju pasívnu vecnú legitímáciu a žalovaní 2/ a 3/ namietali aj na neprímeranosť výšky nemajetkovej ujmy.

6. Súd prvej inštancie v prvom rade skúmal otázku pasívnej legitímácie každého zo žalovaných. Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť strán vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má tá strana sporu, ktorej svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa rozhoduje. Strana sporu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitímáciu. Vecnú legitímáciu súd skúma ex offa.

7. Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/, túto ona popierala, pretože dopravnú nehodu nespôsobila so svojím vozidlom, ale s vozidlom žalovaného 2/, ktorý za vznik škody zodpovedá objektívne v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bolo preukázané, že išlo o služobné vozidlo zamestnávateľa žalovanej 1/, čo tiež sporné nebolo. Žalovaná 1/ bola totiž v čase dopravnej nehody v pracovnoprávnom vzťahu so spoločnosťou W. D., so sídlom J., ktorá vystavila potvrdenie o tom, že žalovaná 1/ používala s ich súhlasom služobné motorové vozidlo značky V. G. s EČV: J.-XXXC. na plnenie pracovných úloh, vrátane ciest zo zamestnania aj do zamestnania a po dohovore aj na súkromné účely - návštevy rodičov v meste P. - B.. Keďže toto vozidlo malo poruchu motora (svietila kontrolka), bolo odvezené do autorizovaného servisu N., D.O..M., so sídlom G. Q. XX, J., t. j. k žalovanému 2/, a tam jej bolo dané náhradné motorové vozidlo značky V. XXX s EČV: J.-XXXQ., s ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Táto skutočnosť rovnako nebola v konaní sporná. Žalovaná 1/ teda nebola v žiadnom zmluvnom, resp. inom vzťahu so žalovaným 2/. Zamestnávateľ žalovanej 1/ uviedol, že mala súhlas na použitie služobného motorového vozidla značka V. G. EČV: J.-XXXC. aj na súkromné účely - návšteva rodičov v meste P. - B., pričom v deň nehody dňa XX.XX.XXXX nebola vyslaná na pracovnú cestu a v tento deň si čerpala pracovné voľno; služobné motorové vozidlo (náhradné) jej aj v tento deň bolo poskytnuté na súkromné účely. Podľa žalovanej 1/ jej pasívna legitímácia by bola daná, len ak by spôsobila dopravnú nehodu so svojím vozidlom.

8. Súd prvej inštancie sa s uvedeným tvrdením žalovanej 1/ nestotožnil. Žalovaná 1/ bola vodičkou vozidla a svojím konaním spôsobila porušenie právnej povinnosti, keďže viedla motorové vozidlo spôsobom, ktorý bol v rozpore s objektívnym právom, pričom porušila právnu povinnosť vyplývajúcu zo všeobecne záväzných právnych predpisov, t. j. zo zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, lebo nerešpektovaním osadeného dopravného značenia A8 - Nebezpečenstvo šmyku pri prejazde ostrej pravotočivej zákruty sa jej vozidlo v dôsledku nesprávneho spôsobu a techniky jazdy dostalo do nestabilného stavu, začalo rotovať, zišlo do protismeru a následne mimo vozovku vľavo, kde narazilo do chodca. Žalovaná 1/ tieto skutočnosti nepopierala a uznala svoju vinu. Samotná skutočnosť, že nevedla svoje vozidlo, ju nezbavuje zodpovednosti a tento fakt nespôsobuje ani prechod jej zodpovednosti na žalovaného 2/ v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tu sa teda súd s jej tvrdením o nedostatku pasívnej legitímácie nestotožnil. Žalovaný 2/ poukázal na to, že zodpovednosť žalovanej 1/ vyplýva z § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a pokiaľ nebolo preukázané, že žalovaná 1/ bola použitá právnickou osobou pri činnosti danej právnickej osoby (žalovaného 2/, resp. jej zamestnávateľa), nie je možné ju zbaviť jej zodpovednosti len z dôvodu, že viedla vozidlo, ktoré jej nepatrilo. Žalovaná 1/ nebola v žiadnom zmluvnom alebo inom vzťahu so žalovaným 2/, čo znamená, nemohla byť ním ani použitá na výkon jeho činnosti. Bol preukázaný len zmluvný vzťah žalovaného 2/ so zamestnávateľom žalovanej 1/ na

zabezpečovanie servisu osobných motorových vozidiel, pričom vykonával v čase dopravnej nehody servis služobného motorového vozidla a počas tohto obdobia poskytol zamestnávateľovi žalovanej 1/ náhradné osobné motorové vozidlo, ktoré jej bolo dané ako náhradné služobné vozidlo. Zamestnávateľ žalovanej 1/ potvrdil, že jej sice dal súhlas na použitie služobného motorového vozidla na súkromné účely, no v čase dopravnej nehody nešlo o pracovnú cestu, pretože v ten deň čerpala dovolenku. Žalovaná 1/ sice vykonala cestu na služobnom vozidle, ale použila ho výlučne na súkromné účely, preto nie je možné aplikovať ustanovenie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a už toľž nie v prechode jej zodpovednosti na žalovaného 2/, ktorý preukázateľne nepoužil žalovanú 1/ na výkon svojej činnosti. Zodpovednosť žalovanej 1/ je podľa záveru súdu prvej inštancie daná podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo bolo preukázané jej zavinenie a aj príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou (smrť neb. W. E.). Zároveň bolo preukázané aj zavinenie, ktoré má už charakter subjektívny, pretože znamená psychický vzťah škodcu k protiprávnemu úkonu a ku škode.

9. Vlastníkom osobného motorového vozidla, ktorým došlo k dopravnej nehode, bol žalovaný 2/, čo sporné nebolo. Žalovaný 2/ však namietal, že žalobcovia si mali vybrať, či budú žalovať vodičku alebo prevádzateľa vozidla, pretože nie je možné ich žalovať naraz. Súd skúmajúc pasívnu legitímáciu žalovaného 2/ urobil záver, že táto je daná, pretože u neho ide o objektívnu zodpovednosť a za škodu zodpovedá spolu so žalovanou 1/ solidárne vzhľadom na to, že jej zodpovednosť je odvodená z inej právnej normy, než u neho. Pasívnu legitímáciu súd považoval za danú aj u žalovaného 3/ ako poisťovne, keďže v tejto otázke došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe, čomu prispeli novšie rozhodnutia, napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/230/2017 zo dňa 28.03.2019 ako aj judikát č. R 61/2018 uverejnený aj v zbierke stanovísk NS SR, čím bola prelomená doterajšia rozhodovacia prax a nejednotnosť v otázke pasívnej legitímácie poisťovní tak, že „škodou pre účely zákona č. 381//2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Súd preto ani neprihliadol na ostatnú argumentáciu žalovaného 3/ o nezákonnosti a neakceptovateľnosti uvedeného rozhodnutia. Otázku posúdenia pasívnej legitímácie poisťovní pri tomto druhu konania riešili sudy rôzne, teda aj vyhovením žalôb voči poisťovniam odvolávajúc sa na eurokomformný výklad a aj rozhodnutia ústavného súdu. Práve judikátom R 61/2018 bola táto nejednotnosť odstránená, súd naň odkázal a na námietky žalovaného 3/ v tomto smere neprihliadol. Žalovaný 3/ ako subjekt pasívne legitimovaný práve z dôvodu poistnej zmluvy, ktorej existencia nebola sporná, musí v rámci poistenia hradiť aj nemajetkovú ujmu. Zodpovednosť žalovanej 1/ vyplýva z ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zodpovednosť žalovaného 2/ z ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka a zodpovednosť žalovaného 3/ zo zákona o PZP.

10. Napokon súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcom vznikol nárok v zmysle § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že smrťou manžela a otca došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv, a to rodinného života, ktorý zahrňuje vzťahy medzi blízkymi príbuznými. To pojíma v sebe právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľuďmi, teda aj členmi rodiny. Zavinená (nečakaná) smrť blízkej osoby predstavuje pre úzky a pevný rodinný vzťah, rodinné väzby tak vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvoj osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma, a daný následok nie je možné odstrániť a ani nijako ho napraviť. Ide aj o nereparovateľnú citovú ujmu, ktorá preukázateľne nastala aj u žalobcov, tak u manželky ako aj syna, ktorých žaloba bola dôvodná. Pri určení výšky odškodnenia sa súd spravoval tým, že žalobkyňa 1/ bola v manželskom zväzku XX rokov a žalobca 2/ žil s ním XX rokov od narodenia ako jediný syn. Strata blízkeho človeka je nenahraditeľná, no pre dané konanie existujú určité kritéria na určenie výšky, ktorou sumou je možné aspoň zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb. Za takéto kritériá sa považuje intenzita vzťahu, vek zomrelého a vek pozostalých ako aj otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, prípadne poskytnutie inej satisfakcie. Súd zohľadnil aj postoj žalovanej 1/, jej ľútosť, náhradu škody, ospravedlnenie, dopad udalosti do jej duševnej sféry, jej majetkové pomery a mieru zavinenia. Žalobcovia sa so smrťou blízkej osoby nevysporiadali. Ich manžel a otec zomrel vo veku XX rokov, teda vo veku, ktorý je hlboko pod priemernou dĺžkou života mužov v SR a ktorý mnohým umožňuje byť ešte aj pracovne činnými. Nemožno vedieť, koľko by nebohý ešte žil, no je zrejme, že jeho život bol ukončený predčasne a neprírodzene v dôsledku protiprávneho konania žalovanej 1/.

11. Čo sa týka žalobkyne 1/, súd prvej inštancie mal preukázané, že s manželom žili spolu XX rokov ako kresťania, viedli úplne bežný život bez väčších nedorozumení a ich vzťah bol nadštandardný, lebo sa im podarilo zotrvať v láske, úcte a rešpekte. Boli vždy spolu, pričom nehoda sa stala už v období ich dôchodkového veku, teda v období, keď boli odbremenení od pracovného života a mohli tráviť spolu viac času. Po uvedenej tragickej nehode žalobkyňa 1/ musela prežiť E. bez manžela, ktoré boli hneď L. K., v tomto sviatočnom období musela zariadiť pohreb a prežívať každý jeden deň bez neho a jeho podpory. Uvedené udalosti mali na ňu až taký dopad, že musela vyhľadať odbornú pomoc, čo preukázala lekárskymi správami. Vzhľadom na to možno považovať uvedený zásah do jej rodinného života ako zásah veľmi vysokej intenzity, ktorý nastal po dlhých rokoch spoločného manželského života a v čase, keď prirodzeným behom života boli manželia už v dôchodkovom veku a mohli si užívať vzájomnú blízkosť, tešiť sa z vnúčať a byť im oporou. Žalobkyňa 1/ uviedla, že manžel jej chýba práve z dôvodu iného rozmeru rodičovského vzťahu v porovnaní so vzťahom manželským. Neb. W. E. bol navyše osobou spoločensky aktívnou, účinkoval v mužskej speváckej skupine, hrával na rôznych spoločenských udalostiach v regióne, pôsobil vo vinohradníckom spolku a v minulosti reprezentoval v kolkoch a futbale. Žalobkyňa poberá invalidný dôchodok 480 eur a manžel poberal dôchodok 482,40 eura. Dňa XX.XX.XXXX uzatvorili so spoločnosťou D., S..D., zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej čerpali úver v sume 13.000 eur so splatnosťou XX.XX.XXXX. Je zrejmé, že po smrti manžela splátka úveru v sume 161,28 eura predstavuje 33 % z jej celkového príjmu a na krytie všetkých ostatných potrieb jej zostáva len 318,72 eura. Žalobkyňa 1/ bola finančne závislá na manželovi, keďže ich výdavky zodpovedali ich spoločnému príjmu, avšak po smrti manžela a strate jedného príjmu musí tieto výdavky znášať sama a z toho dôvodu jej vypomáha syn; jej finančná situácia sa zhoršila aj z dôvodu zdravotných problémov, ktoré si vyžadujú zvýšené výdavky. Bolo tiež preukázané, že žalobca 2/ žil v spoločnej domácnosti spolu s rodičmi a neskôr po prestavbe domu si vytvoril samostatnú domácnosť. Ako jediný syn trávil s otcom čas pri práci a aj pri iných príležitostiach, pričom mali dobrý vzťah s bežnými názorovými nezhodami. V čase smrti svojho otca mal XX rokov a mal už svoju vlastnú rodinu, od narodenia však býval stále s obomi rodičmi, s otcom udržiaval denný kontakt, vzájomne si pomáhali a otec mu bol oporou, pomocou a radosťou aj pre jeho dcéru. Tragická udalosť ho zasiahla pred E., kedy musel byť nápomocný pri zariaďovaní pohrebu, a odvtedy musí žiť bez otca. Uzatvoril sa do seba a nezúčastňuje sa ani spoločenských akcií. Matke vypomáha s jej výdavkami pre jej nedostačujúci príjem. Súd považoval uvedený zásah do rodinného života žalobcu 2/ ako zásah vysokej intenzity, ktorý nastal po dlhých rokoch spoločne zdieľanej domácnosti, kedy by za prirodzených okolností mohol byť otec svojmu synovi a vnučkám veľkou oporou, pomocou a osobou, ktorá by hodnoty ním vyznávané odovzdávala aj ďalšej generácii.

12. Žalovaná 1/ ako pôvodkyňa uvedeného zásahu je mladá osoba a v čase nehody mala XX rokov. Žila bežný život, do ktorého zasiahla uvedená tragická udalosť. Prvotne zvolila listinnú formu ospravedlnenia, k celej situácii nie je ľahostajná a prejavila ľútosť. Rozhodla sa veci zvládnuť sama za podpory svojej rodiny. Jej finančná situácia je taká, že do XX.XX.XXXX jej bol priznaný nárok na materské, v období od XX/XXXX - XX/XXXX poberala rodičovský príspevok 214,70 eura a následne 220,70 eura. Predložila aj potvrdenie od zamestnávateľa, preukazujúci jej príjem za obdobie XX/XXXX -X/XXXX. Vyhlásila, že nie je vlastníkom bytu, rodinného domu ani iného nehnuteľného majetku a nevlastní ani motorové vozidlo. S ohľadom na objektívnu zodpovednosť žalovaného 2/ a povinnosť plnenia žalovaného 3/ vyplývajúceho zo zákona o PZP v prípade týchto žalovaných súd nevykonával uvedený rozbor ako pri žalovanej 1/. Súd pri rozhodovaní tiež porovnával sumy priznané súdmi v iných obdobných prípadoch, napr. v rozsudku Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Cdo/133/2016, ktorým súd potvrdil rozsudok okresného súdu Nové mesto nad Váhom vo veci priznania žalobkyniam - dcéram - náhrady nemajetkovej ujmy za smrť oboch rodičov každej po 30.000 eur, v rozsudku Okresného súdu Trnava v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava č. k. 24Co/368/2015-311, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 40.000 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Ďalej rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/256/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/264/2013-223 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000 manželke zomrelého a rodičom zomretého každému po 10.000 eur, pričom pôvodcom zásahu bola fyzická osoba pre porušenie pravidiel cestnej premávky. S prihliadnutím na intenzitu vzťahu manželky ako aj syna s nebohým, na následky uvedeného zásahu do ich rodinného života, ako aj v kontexte citovaných rozhodnutí súd vyhovel žalobe v plnom rozsahu tak, že žalobkyni 1/ priznal nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur a žalobcovi 1/ v sume 15.000 eur, pričom u žalovanej 1/ prihliadol aj na jej finančnú situáciu,

na jej vek a postavenie, najmä z pohľadu vymožitelnosti súdneho rozhodnutia; v tomto prípade ide o matku mal. dieťaťa, ktorá je pracovne činná.

13. Právna úprava neumožňuje rozpočítanie priznanej odmeny na jednotlivé dni, za účelom preukázania dôvodnosti priznania nároku v danom rozsahu. Aj napriek uvedenej skutočnosti súd takýto výpočet v odôvodnení rozsudku opísal. Žiadne peniaze však nemôžu nahradiť stratu človeka, ale môžu pozostalým aspoň sčasti uľahčiť život bez neho. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaných 2/ a 3/, že ide o neprímeranú sumu nemajetkovej ujmy, navyše ak sú zodpovednosťnými subjektmi až tri osoby, z ktorých jednou je poisťovňa. Žalobcovia totiž nikdy nedosiahnu obnovenie rodiny o chýbajúceho manžela a otca, pretože v ich prípade bola postihnutá rodinná stránka života a tento stav sa už nezmení. Priznaná nemajetková ujma nie je neprímeraná a nie je ani prostriedkom obohatenia sa. Zodpovedá preukázaným pevným vzťahom pozostalých a usmrteného a aj pretrvávajúcej traume u oboch žalobcov, a to s prihliadnutím na zavinené konanie žalovanej 1/ a objektívnu zodpovednosť žalovaného 2/, ako aj povinnosť žalovaného 3/ plniť z poisťovej zmluvy. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovaných 1/, 2/, 3/ v súlade so žalobou a úspešným žalobcom podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznať plnú náhradu trov konania.

14. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolania všetci žalovaní.

15. Žalovaná 1/ v podanom odvolaní uviedla, že hoci sa v trestnom konaní doznela k svojmu zavineniu na predmetnej dopravnej nehode, za čo bola aj trestnoprávne postihnutá, je toho názoru, že v tomto občianskoprávnom konaní nie je daná jej pasívna vecná legitímácia. V čase nehody totiž viedla osobné motorové vozidlo, nachádzajúce sa vo vlastníctve žalovaného 2/, ktorý toto vozidlo zapožičal jej zamestnávateľovi, a to do doby opravy vozidla zamestnávateľa, ktoré jej bolo pridelené zamestnávateľom ako referenčné vozidlo. Je nesporné, že predmetné vozidlo bolo vo vlastníctve žalovaného 2/ a ako jeho vlastníka mal tým pádom aj trvalú možnosť právnej ako aj faktickej dispozície s ním. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 ten, kto má trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície s dopravným prostriedkom, je jeho prevádzateľom. Keďže takouto možnosťou disponoval žalovaný 2/, je pasívne vecne legitimovaným účastníkom tohto konania. Teda, ako prevádzateľ vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, zodpovedá súčasne aj za škodu na zdraví a veciach, resp. za nemajetkovú ujmu, ktorá bola týmto vozidlom poškodenému spôsobená. Ona mala vozidlo so súhlasom zamestnávateľa v oprávnenej držbe a užívaní. Je bežnou praxou žalovaného 2/ ako autorizovanej opravárenskej spoločnosti, že po dobu trvania opravy vozidla, ktoré prevezme od zákazníka, tomuto zapožičia náhradné vozidlo, ktoré zákazník po dobu opravy môže užívať. Práve takto tomu bolo aj v tomto prípade a zapožičané vozidlo od žalovaného 2/ ona ako náhradné vozidlo so súhlasom zamestnávateľa používala v súvislosti s realizáciou činnosti žalovaného 2/, pri ktorej ide o zapožičiavanie vozidla po dobu trvania opravy vozidla zákazníka. Z hľadiska občianskoprávnej zodpovednosti za spôsobenú škodu, príp. nemajetkovú ujmu je právne irelevantné, či škodu s vozidlom žalovaného 2/ spôsobil jeho zamestnanec alebo subjekt, ktorému toto vozidlo, ako náhradné bolo zapožičané. V oboch prípadoch prechádza riziko zodpovednosti podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka na žalovaného 2/ ako prevádzateľa dopravného prostriedku. Podľa nej napadnutý rozsudok nie je správny ani z toho dôvodu, že je v ňom ako pasívne legitimovaná aj ona ako fyzická osoba a súčasne aj žalovaný 2/ ako prevádzateľ vozidla. Spoločná zodpovednosť ich dvoch neprichádza do úvahy, keďže obaja sú v konkurenčnom vzájomnom zodpovednostnom postavení. Spoločná zodpovednosť je daná len medzi žalovaným 2/ ako prevádzateľom dopravného prostriedku a žalovaným 3/ ako subjektom, s ktorým mal žalovaný 2/ uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení. Spoločná zodpovednosť u žalovaných 2/ a 3/ je u každého z nich daná na základe iného právneho predpisu. Navrhla preto napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu voči nej zamietnuť.

16. Žalovaný 2/ odvolanie odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP a uviedol, že na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom nestanovuje zákon žiadne medze a uplatňuje sa široká miera voľnej úvahy. Z uvedeného dôvodu je potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy pristupovať na základe súdmi určených všeobecných kritérií a osobitných kritérií, a to na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to pre naplnenie požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, a aj pre požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Osobitné parametre proporcionálne a spravodlivo určeného zadostučinenia je jednak atribút primeranosti, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských

právach, a jednak proporcionalita, aby výška peňažnej satisfakcie nebola prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 2844/14, ktorý konštatoval, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch“, ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 a ďalšie. Súd v tomto prípade v bode 52. svojho rozsudku na porovnanie poukázal na niektoré rozsudky, ale podľa jeho názoru nešlo o adekvátne prípady. Výška nemajetkovej ujmy musí byť logicky odstupňovaná tak, že viac musí dostať maloleté dieťa závislé na zomrelom rodičovi, potom plnoleté dieťa žijúce v spoločnom dome a finančne závislé na svojich rodičoch a najmenej plnoleté dieťa nežijúce v spoločnom dome. Žalobca 2/ síce žil v spoločnom dome so svojimi rodičmi, ale v samostatnej bytovej jednotke s vlastným vchodom, má vytvorenú samostatnú domácnosť a vlastnú rodinu a nie je finančne závislý od rodičov. V porovnaní so svojou matkou, ktorá bola na manželovi aj finančne závislá, je výška priznanej nemajetkovej ujmy pre žalobcu 2/ neprimeraná. Povaha náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje možnosť akokoľvek spoľahlivej kvantifikácie. V týchto prípadoch sa totiž peniazmi odškodňuje niečo, čo samo osebe žiadnu majetkovú hodnotu nemá (osobnosť človeka), a preto je akákoľvek presnejšia kvantifikácia uplatňovaných súm nemožná. Práve preto súd musí pristupovať k priznávaniu týchto súm obozretne a triezvo a nepriznávať excesívne sumy, ktoré síce lahodia žalobcom, ale sú zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v Slovenskej republike (ak ide o nároky podľa slovenského práva). Priznanie súm, ktoré niekoľko desať aj stonásobne prevyšujú napríklad priemerný mesačný zárobok a sú preto reálne nesplateľné, nemožno v žiadnom prípade považovať za primerané finančné zadostučinenie za akýkoľvek zásah do práv na ochranu osobnosti. Osobitne je potrebné vyvarovať sa toho, aby boli priznávané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške, ktorá pôsobí viac ako trest pre pôvodcu zásahu než náhrada pre dotknuté osoby. Súd nezobral do úvahy finančnú situáciu na strane žalovanej 1/, keď navyše nezisťoval príjem jej partnera. Na to isté plnenie aj keď z iného právneho predpisu je žalovaný aj prevádzateľ, ktorého zodpovednosť je objektívna, a poisťovňa, ktorej povinnosť vyplýva zo zákona o PZP. Z rozhodnutia ÚS ČR vyplýva, že všeobecné aj osobitné kritériá sa musia vždy posudzovať len vo vzťahu k pôvodcovi škody. Skutočnosť, že v danom prípade vystupujú na strane pasívne legitimovaného aj finančne silnejšie subjekty, neodôvodňuje záver, že výška nemajetkovej ujmy môže byť vyššia. Z uvedeného dôvodu je žalovaná suma vzhľadom na okolnosti tohto prípadu neprimeraná. Nemajetkovú ujmu v peniazoch ako prostriedok ochrany práva na ochranu osobnosti možno priznať za zásah do práva na ochranu osobnosti, ak sa primerané morálne zadostučinenie ukazuje ako nepostačujúce, a teda pôsobí subsidiárne. Súdom priznaná peňažná satisfakcia v žiadnom prípade neplní reparačnú ani represívnu funkciu. Žalobcovia podľa ich výpovede dňa XX.XX.XXXX podali túto žalobu len preto, aby získali finančné prostriedky na zvýšené výdavky a splácanie pôžičky. Postojom žalobcov sa tak popiera účel nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na to žalovaný 2/ navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

17. Žalovaný 3/ v podanom odvolaní namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Uviedol, že nie je v spore pasívne vecne legitimovaný, lebo v zmysle § 4 ods. 2 zákona o PZP nie je medzi nárokmi, ktoré sú zahrnuté pod poisťné krytie povinného zmluvného poistenia, zahrnutý aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv. Nesúhlasil s aplikáciou záverov rozsudku D. R. Q.-XX/XX vo veci Y. na slovenskú právnu úpravu a poukázal aj na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016, 3Cdo 301/2012. Slovenská vnútroštátna úprava neuvádza také ustanovenie, ktoré by priznávalo náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Vzhľadom na vylúčenie právnych záverov rozsudku R. Q.-XX/XX Y. a právne neakceptovateľné uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 646/2015 nie je možné stotožniť sa s právnym posúdením jeho pasívnej legitimácie ani prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 1/2016, ktorý je podľa neho nezákonný pre rozpor s princípom právnej istoty, princípom zákazu retroaktivity, princípom legitímnych očakávaní a so základnými doktrínami právneho štátu. Čo sa týka výšky priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia aj tým, že nesprávne vyhodnotil ujmu spôsobenú žalobcom a priznal im neprimerane vysokú náhradu nemajetkovej ujmy. Odôvodnenie rozsudku nie je správne a nie je v súlade s judikatúrou všeobecných súdov. Súd nedostatočne zvažil okolnosti na strane žalovanej 1/ ako vodičky, ktorá spôsobila dopravnú nehodu, a s ohľadom na iné prípady, ktoré súdy riešili, v tejto veci súd prvej inštancie priznal výšku nemajetkovej ujmy neporovnateľne vyššie. V tomto smere poukázal na konkrétne rozhodnutia niektorých okresných a krajských súdov. Súd musí pristupovať k vyčísleniu náhrady nemajetkovej ujmy obozretne a triezvo a nepriznávať excesívne sumy, ktorú sú zjavne nereálne vo

vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v SR. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je dôležité, aby odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a je nevyhnutné aplikovať princíp proporcionality. V tejto veci súd neprihliadol na také okolnosti, akými je postoj žalovanej 1/, jej odsúdenie v trestnom konaní, či dopad udalosti na jej súkromný život. Taktiež neprihliadol na súdne rozhodnutia v skutkovo porovnateľných prípadoch. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

18. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniam žalovaných navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedli, že podanie žalovanej 1/ nespĺňa osobitné obsahové náležitosti podľa § 363 CSP, keďže neuviedla, v akom rozsahu rozsudok napáda, a neuviedla ani dôvody, pre ktoré považuje rozsudok za nesprávny. Navrhli preto toto odvolanie odmietnuť. Poukázali na to, že žalovaný 2/ bol prevádzateľom motorového vozidla, čo nikto nerozporoval, a nie je teda zrejme, v akom zmysle táto skutočnosť ovplyvňuje jej pasívnu legitímáciu. Pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Tomu, že žalovaná 1/ nebola v žiadnom zmluvnom a ani inom obdobnom vzťahu so žalovaným 2/ a k nehode nemohlo dôjsť počas jazdy vykonávanej v rámci plnenia úloh či pracovných povinností u tejto právnickej osoby, sa súd prvej inštancie dostatočne venoval. Žalovaný 3/ namietajúc svoju pasívnu vecnú legitímáciu ignoruje ustálený právny názor najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva. Žalobcovia preto poukázali na závery Najvyššieho súdu SR zo dňa 09.10.2018 schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR aj rozhodnutie z XX.XX.XXXX sp. zn. 6MCdo 1/2016, publikované pod č. X/XXXX ako O. XX/XXXX; ide o rozhodnutie osobitného významu, ktorého zmyslom je nastoliť stav právnej istoty v rozhodovacej praxi súdov prostredníctvom jednotného výkladu a používania všeobecne záväzných právnych predpisov. Zároveň poukázali aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR I.ÚS 310/2019 a aj na II.ÚS 695/2017. Niet tak pochybností, že poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla kryje aj nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám, kde v tejto otázke už zaujala ustálená súdna prax svoj jednotný názor; odvolacia námietka žalovaného 3/ teda nemôže byť dôvodná. Čo sa týka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, táto bola vyčíslená správne s ohľadom na okolnosti daného prípadu. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je preto nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď podobnými prípadmi. Voči všetkým trom žalovaným výška priznaného nároku zodpovedá preukázaným pevným vzťahom pozostalých a usmrteného, je primeraná, proporcionálna vo vzťahu k následku a odráža všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti.

19. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov k podaným odvolaniam zotrval na jeho odvolaní a aj na jeho zdôvodnení. Čo sa týka rozhodnutí Ústavného súdu SR I.ÚS 310/2019 a II.ÚS 695/2017, na ich podklade nemožno urobiť záver, že je nositeľom pasívnej legitímácie. Ústavný súd SR totiž nie je oprávnený vykladať hmotnoprávne ustanovenia právneho poriadku SR a jeho subjektívna interpretácia podoby eurokonformného výkladu vnútroštátnych ustanovení právneho poriadku nemôže byť záväzným interpretačným kľúčom pri sporoch o výklad týchto ustanovení. Ústavný súd SR nemá ani kompetenciu záväzne interpretovať právne závery Súdneho dvora EÚ, ktorý posudzuje otázky spojené s výkladom ustanovení únieového práva pri ich aplikácii v rámci jednotlivých členských štátov. Ústavný súd SR sa v rozhodnutí I.ÚS 310/2019 dostatočne nevysporiadal s odôvodnením rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 301/2012, ktoré sa s danou problematikou v plnej miere zaoberalo a vysporiadalo. Prekročil tak limity, ktoré mu Ústava SR poskytuje na účely prieskumu, či v danom prípade došlo alebo nedošlo k zásahu do ústavou garantovaných práv. Jeho právne závery nie sú akceptovateľné a ani odvolací súd v predmetnej právnej veci by na ne nemal prihliadať. Ústavný súd SR rozhodnutím sp. zn. I.ÚS 310/2019 zo dňa 20.08.2019 ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol a v odôvodnení len poukázal na svoj Nález II.ÚS 695/2017, pričom žiadne nové podstatné argumenty neuviedol. Toto rozhodnutie nie je aplikovateľné v danej veci. Žalovaný 3/ v tomto vyjadrení zotrval na dôvodoch svojho odvolania, vrátane namietanej výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú podľa neho súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil. V tomto smere poukázal na niektoré rozhodnutia všeobecných súdov SR a ČR. Už samotné odsúdenie páchatel'a v trestnom konaní predstavuje istú formu (morálnej) satisfakcie pre pozostalých príbuzných, na ktorú treba prihliadať pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Formy satisfakcie môžu byť rôzne; pôjde najčastejšie o konštatovanie výroku súdneho rozhodnutia, že došlo k zásahu do osobnostných práv dotknutej fyzickej osoby a pod. V tomto prípade došlo minimálne k čiastočnému zadosťučineniu ujmy, ktorá bola žalobcom spôsobená.

20. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovaných 1/, 2/, 3/ (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP),

prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Preto tento rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

21. Odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil v celom rozsahu, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov tohto rozsudku a na dôvažok dodáva nasledovné: Podľa obsahu spisu si žalobcovia, pozostalá manželka a pozostalý plnoletý syn, uplatnili voči všetkým trom žalovaným náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do ich osobnostných práv na tom základe, že dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. v katastri obce T., okres B., žalovaná 1/ spôsobila zrážku s osobným motorovým vozidlom zn. V. XXX, EČ: J.-XXXCB, ktoré viedla, a chodcom W. E., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. XXX, tak, že v dôsledku nesprávneho spôsobu techniky a jazdy dostala šmyk pri prejazde ostrej pravotočivej zákruty na ceste č. W./XXXX v smere na obec T., prešla do protismeru a následne mimo vozovku, kde pravou prednou časťou vozidla narazila do chodca, ktorý utrpel zranenia a na mieste im podľahol. Smrťou manžela a otca boli žalobcovia tak zasiahnutí, že sa rozhodli uplatniť si právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Zavinenie vodičky bolo konštatované právoplatným a vykonateľným rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 10.11.2017 č. k. 4T/101/2017-133, ktorým bola uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia. Uvedené skutočnosti neboli v konaní sporné a nebolo sporné ani výlučné zavinenie dopravnej nehody žalovanou 1/. Žalobcovia žalobu podali jednak voči vodičke osobného motorového vozidla, jednak voči prevádzateľovi tohto vozidla a aj voči poisťovni, kde mal prevádzateľ dojednané povinné zmluvné poistenie podľa zákona o PZP. Žalobou sa žalobcovia domáhali zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 a 15.000 eur, čo v žalobe a aj v priebehu konania zdôvodnili aj do základu a aj do uplatnenej výšky. Ani jeden zo žalovaných neuznal svoju pasívnu vecnú legitimitáciu a žalovaní 2/, 3/ namietali aj na neprímeranosť výšky nemajetkovej ujmy.

22. Čo sa týka zodpovednosti uvedených troch žalovaných, súd prvej inštancie túto skúmal a urobil záver o tom, že zodpovednosť všetkých žalovaných je daná, čo podrobne zdôvodnil v odôvodnení rozsudku v bodoch 25.1 - 25.8 (žalovaná 1/), v bodoch 29. - 30. (žalovaný 2/) a v bodoch 32. - 36. (žalovaný 3). Zodpovednosť žalovaných z právneho hľadiska súd odôvodnil s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia citované v bodoch 23., 24., 27., 28., 31., 37. v nadväznosti na ďalšie hmotnoprávne ustanovenie § 11, § 13 ods. 1,2,3, § 15, § 16, § 415 a § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dôvodnosť uplatneného nároku čo do posúdenia rodinných vzťahov medzi žalobcami na jednej strane a nebohým manželom a otcom na druhej strane ako aj dopad jeho smrti na ďalší život žalobcov súd prvej inštancie podrobne opísal v odôvodnení rozsudku v bodoch 44., 45., 46., 47.1. - 50.3. Základ uplatneného nároku žalobcov voči všetkým trom žalovaným mal súd za preukázaný a okrem citácie aplikovaných zákonných ustanovení doplnil právne posúdenie základu nároku a aj jeho výšky podrobne v odôvodnení rozsudku v bodoch 33., 36., 50.4. - 56. V odôvodnení sa zároveň v bode 52. venoval aj porovnaniu s inými obdobnými prípadmi uplatnenia náhrady nemajetkovej ujmy v súdnych konaniach, v ktorých boli priznané konkrétne porovnateľné sumy. Obsah odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je uvedený vyššie v bodoch 5. až 13.

23. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobcovia sú fyzickými osobami, ktorých osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že žalovaná 1/ sa dopustila toho konania, ktoré bolo skutkovo vymedzené a ktoré žalobcovia považujú za zásah do ich chránených osobnostných práv. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je vo všeobecnosti neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny a primeraným zadostučinením je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nárok fyzickej osoby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemá povahu škody, spočívajúcej v zmenšení majetku poškodeného (§ 420 Občianskeho zákonníka), pretože ide o tzv. morálnu škodu, ktorá nie je pojmom záväzkového práva. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je jedným z niekoľkých relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako čisto osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nepostačuje. Jednotlivec sa môže domáhať náhrady za nemateriálnu ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv cestou ochrany osobnosti podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka. Pre vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú

ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo iba ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený (protiprávny) a musí tu existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a neoprávnenosťou (protiprávnosťou) zásahu.

24. Žalobca si vo všeobecnosti môže vybrať, či náhradu nemajetkovej ujmy bude požadovať len od škodcu, ktorým je v tomto prípade žalovaná 1/, resp. aj od prevádzateľa motorového vozidla (žalovaného 2/), alebo aj od poisťovne v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení (žalovaného 3/). Vo vzťahu k poisťovni ide pritom o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia z poisteného vo výške, v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Výber z týchto možností záleží výslovne len na žalobcoch. V tomto prípade v konečnom dôsledku sú žalovaným subjektom všetky tri do úvahy prichádzajúce subjekty, t. j. vodička, ktorá dopravnú nehodu a tým aj smrť chodca zavinila, prevádzateľ vozidla a aj poisťovňa podľa zákona o PZP. Ako je zrejmé z odvolania žalovaných, všetci namietali nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie s tým, že podľa nich nie sú dané dôvody na vyhovieť žalobe, lebo v konaní nebolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy a súd prvej inštancie rozhodol nesprávne a svoje rozhodnutie aj nedostatočne odôvodnil.

25. V ustanovení § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka je upravená zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov a táto zodpovednosť patrí medzi osobitné prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú ich prevádzkou, pričom je založená na princípe objektívnej zodpovednosti, t. j. zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. V predmetnom spore zodpovednosť žalovanej 1/ za škodu spôsobenú motorovým vozidlom, ktoré v čase spôsobenia škody riadila, má charakter zodpovednosti za zavinené spôsobenie škody (§ 420 Občianskeho zákonníka), preto podmienkou zodpovednosti vodiča za škodu je okrem zavinenia i protiprávne konanie vodiča a príčinná súvislosť medzi týmto konaním a vzniknutou škodou, konkrétne porušenie pravidiel cestnej premávky. Táto skutočnosť je daná výsledkom trestného konania (R 3/1984, R 29/1979). Zodpovednosť žalovaného 2/ ako vlastníka a prevádzateľa motorového vozidla je daná ustanovením § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže zodpovednosť prevádzateľa vozidla za škodu spôsobenú jeho prevádzkou podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka nevyučuje súbežnú (solidárnu) zodpovednosť vodiča tohto vozidla podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý škodu spôsobil pri tej istej škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti, súd prvej inštancie správne vecne rozhodol proti im obom ako aj proti poisťovni - žalovanému 3/ na podklade citovaného zákonného ustanovenia v zmysle zákona o PZP, čo zodpovedá aj obsahu judikátu Najvyššieho súdu SR č. 61/2018.

26. Odvolací súd po prejednaní veci urobil záver, že súd prvej inštancie rozhodol o žalobe žalobcov na základe správne konštatovaného skutkového stavu, ktorý bol zistený z vykonaného dokazovania, a tento bol v napadnutom rozsudku opísaný správne, pretože takto z obsahu spisu aj vyplýva. Rovnako správne súd posúdil zistený skutkový stav z právneho hľadiska, pretože naň aplikoval relevantné zákonné ustanovenia, a to osobitne vo vzťahu k tomu - ktorému žalovanému. Správne poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý prejednávajúc ústavné sťažnosti sťažovateľov (poisťovní zaviazaných všeobecnými súdmi k náhrade nemajetkovej ujmy na základe zákona o PZP) rozhodol spôsobom uvedeným súdom prvej inštancie v podstate so zaujatím stanoviska o neopodstatnenosti sťažnosti poisťovateľov v súdnych konaniach. Tiež súd prvej inštancie vo vzťahu k zodpovednosti žalovaného 3/ poukázal na judikát Najvyššieho súdu SR, publikovaný pod č. XX/XXXX, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. V tomto konaní nebol daný dôvod na nerešpektovanie tohto judikátu, ktorý bol prijatý práve na zjednotenie rozhodovania súdov v obdobných konaniach (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo 1/2016).

27. Odvolací súd viazaný dôvodmi odvolania žalovaných (§ 380 ods. 1 CSP) po preskúmaní zákonnosti napadnutého rozsudku urobil záver, že odvolanie ani jedného zo žalovaných nie je opodstatnené. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku jasne vyložil, čoho sa žalobcovia domáhali, aké skutočnosti tvrdili, aké dôkazy v priebehu konania vykonal, aké boli stanoviská strán sporu, pričom jasne

a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Odvolací súd takéto rozhodnutie hodnotil ako presvedčivé, t. j. také, ktoré zodpovedá náležitostiam vyžadujúcim ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky námietky uvedené žalovanými jednak v priebehu prvoinštančného konania a najmä na všetky námietky uvedené v podaných odvolaniach čo do základu a aj čo do priznanej sumy. Z tohto aspektu odvolací súd nemohol posúdiť odvolania žalovaných ako opodstatnené, a to ani z jedného dôvodu, ktorí v odvolaniach uvádzali. Námietky vznesené v odvolaniach odvolací súd teda považoval za neopodstatnené a nedôvodné, pričom správne bol stanovený aj spôsob plnenia (plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných). V dôsledku toho odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie (§ 387 ods. 2 CSP), s ktorým sa stotožnil aj čo do základu a aj čo do priznanej a zdôvodnenej výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov.

28. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia 1/, 2/, preto im podľa § 255 ods. 1 CSP patrí náhrada účelne trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol tak, že im priznal voči žalovaným 1/, 2/, 3/ náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. O výške týchto trov podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, vychádzajúc z predmetu konania, ktorým boli len trovy konania, a nie uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy.

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).